

Crítica

LLIBRES / NARRATIVA / 27 NOVEMBRE, 2018

Imagineu un redactor de *La Lectora* qualsevol (l'avatar del capdavant us pot orientar) just després de llegir *Novella*, el debut de Pol Beckmann, novíssima aposta de Quaderns Crema. Apaga la bombeta de 20 watts (en realitat no té ni punyetera idea de quina és la seva potència) i s'estira a la butaca. Fa un badall saludable. Sap que n'haurà de fer una crítica i pensa quina forma hi donarà. Ho té bastant clar tirant a claríssim. Cada cop que ha d'encarar un escrit com aquest, just abans de picar qualsevol tecla a la pàgina de Word, dins del cap, li sembla perfecte. Enormement perfecte. No hi sobrarà ni hi faltarà de res. Els noms seran adequats, els adjectius, precisos. No li caldrà fer servir conceptes com *metaliterarietat*, *joc de miralls*, *metaficció* o *postmodern*. Tindrà el punt just de mordacitat necessària i les frases lliscaran amb la fluïdesa d'un patinet per la Diagonal. Tot plegat es tancarà, de segur, amb una rodonesa que emocionaria el mateix Euclides. Mentre engega l'ordinador, se li han ocorregut un parell de frases brillants com hams poètics. I ja s'imagina quan l'enllesteixi (d'aquí a, posem, tres quarts d'hora, just abans que comenci el telenotícies): només caldrà esperar que surti a la llum per tal de rebre l'aplaudiment de tota la massa lectora catalana —sempre tan nombrosa.

S'asseu davant de la pantalla i s'arremanga. El primer paràgraf surt a raig (ho heu notat?), però quan comença el segon, s'encalla (just ara). Els dits s'equivoquen de tecles; es frega les mans (no fa gens de fred), s'aixeca a buscar un got d'aigua (no té set) i es posa de mal

humor (com sempre). S'atura, dubta. Sent l'alegria que passa per sota la finestra (no és bona idea viure davant d'un institut, sempre hi ha joves desvagats que xisclen). Realment, això funciona? Potser hauria d'esborrar-ho tot i tornar a començar. Algú ha arribat a llegir fins a aquesta línia? Quin desastre. Adéu!, adéu-siau, Inspiració!, tant de bo tornis algun dia! Els rengles —negre sobre blanc— mai no són tan genials com quan circulen pel cervell. Esbufega i pensa que té una sensació similar a la d'en Bekman, el protagonista de *Novella*. Per què hi ha tanta diferència entre allò que imaginem i allò que som capaços de viure (perdó, volia dir *escriure*)? Què passaria si només ens refugiéssim en l'ideal, en el que és perfecte? Seríem més feliços?

Un dels punts forts de *Novella* (l'article hauria de començar aquí, la resta era d'escalfament) és que ocorre en gran part dins del cap del seu protagonista; un jove i prometedor escriptor que es debat entre la vida que imagina i la que realment té. Entre la felicitat d'allò que és ideal —el que mai s'ha esdevingut— i el que li passa pròpiament: la vida de ficció que esdevé un refugi. L'artifici com a porta de la felicitat. Per aquest motiu, el llibre s'estructura en tres plans diferents, intersecats amb habilitat, que abracen els dos processos paral·lels d'escriptura de Bekman amb la seva existència *veritable*. Igualment, la imaginació desbordant del protagonista el porta a empescar-se escenes delirants que s'escolen amb humor dins de la trama: com ara imaginar-se les tortures que faria al seu editor (p. 20); o com llançar-se en marxa del cotxe (p. 63) anant cap a la mudança que el porta a viure amb la seva nòvia; per, tot seguit, continuar la història com si res. Aquest recurs, més habitual del llenguatge televisiu, recorda sèries com *The Sopranos* de David Chase o *Porca Misèria* de Joel Joan (la comparació seriòfila potser va massa amb calçador, no? Però cal aprofitar la moda. Pot deixar-ho).

Els personatges de Beckmann, com el seu *alter ego* Bekman, o Sofia o Laura, els dos amors entre els quals es debat, són com putxinellis (quines ganes que tenia de poder emprar aquesta paraula!) que es mouen per la ciutat de Barcelona —i fins i tot la resta del món— al compàs d'un evident teatre, marcat per unes escenes tan repetidament romanticoides, fulletonesques i tòpiques, que només es poden llegir des del somriure de la paròdia. I l'experiment, val a dir, rutlla amb solvència, perquè la pulcritud amb la qual Beckmann encara aquestes situacions ajuda a mantenir el tremp narratiu durant bona part del relat (i ara que ja ha donat corda, a continuació hauria d'arribar la punyalada. Vegem-ho).

Perquè, certament, aquest sistema de diferents plans narratius funciona amb ritme i eficàcia fins a l'equador del llibre en què, a causa del mateix joc que proposa *Novella*, es van fent evidents les costures entre unes trames i les altres i la sensació és, tot d'un plegat, de pèrdua de pistonada. La tensió, creada pel triangle amorós en el qual es veu immers Bekman, es desinfla quan s'explicita i encara empitjoren més la situació els capítols pirandellians (es podria dir que fins i tot són prescindibles?), de personatges en cerca d'autor que, a aquestes alçades de la pel·lícula, ja resulten més aviat redundants (apa!, aquí potser ha estat una mica massa dur. Ho esborra? Sí? No? De moment, ho manté; que no se li oblidi de revisar-ho, però). Si la primera part de *Novella* és atractiva pel que aporta de paròdia de la metaficció (així!, se li ha escapat la paraula!), posant constantment en relleu

les diferències o semblances entre les pàgines escrites i les pàgines viscudes; la segona cau en l'error de voler raonar una suposada patologia o bogeria que, dins del marc de la ficció en la qual s'emmarca, no fa cap favor al que s'havia llegit fins aleshores. Precisament perquè sempre s'havia mogut dins dels límits de la farsa literària (i la mateixa escena final, aquesta sí, n'és una bona mostra) el camí emprès d'antuvi per Bekman (l'amor cap a Sofia) era del tot coherent i justificable.

Fa la sensació, doncs, que *Novella*, amb els seus encerts, que els té, flaqueja finalment perquè no és capaç de portar la seva arriscada (i també valenta) aposta fins al límit. Perquè tot i l'acurada polidesa i les prometedores idees que mostra, no és capaç de resoldre amb prou solvència el camí que començava a traçar. Com si Beckmann (l'autor) no s'hagués cregut del tot la història que inventava. Com si la recerca de la felicitat literària no fos possible (on ho seria si no?).

Com si intentés negar que el redactor col·lapsat de l'inici d'aquest article és algú diferent de qui signa aquestes ratlles.

ETIQUETES: [NOVEL·LA](#) [POL BECKMANN](#) [PORCA MISERIA](#) [QUADERNS CREMA](#) [THE SOPRANOS](#)

ARTUR GARCIA FUSTER | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Barcelona, 1991). Filòleg i professor d'institut. Expert en literatura catalana contemporània i també en sèries de TV3. Autor del llibre *Memòria, oralitat i ironia a la narrativa de Jesús Moncada* (2019).

Articles relacionats

Julian Barnes, teoric i practic de la novel·la

La novel·la antihistorica de Jordi Cussa

© LA LECTORA 2018